

Statistikutredningen 2012

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Carin Callerholm
08-563 085 13
carin.callerholm@hsv.se

Yttrande
2012-02-21
Reg.nr 13-6907-11

Synpunkter på dokumentationsrapport

Statistikutredningen 2012 har remitterat en rapport från professor Bo Sundgren som analyserat frågor om dokumentation av officiell statistik som underlag för utredningens ställningstaganden. Med utgångspunkt i rapporten önskar utredningen i synnerhet få synpunkter på nedanstående tre frågor.

Situationen i dag beträffande dokumentation och dokumentationsarbete?

Den nulägesbild som Sundgren tecknar i sin rapport är enligt Högskoleverkets mening i stora drag i överensstämmelse med dagens situation. Högskoleverket bedömer dock att skillnaderna i dokumentationsnivån sannolikt är större mellan olika statistikansvariga myndigheter än vad som framgår av rapporten. Högskoleverket menar också att ekonomiska avvägningar bör göras mellan resurser för dokumentation respektive resurser för andra delar av statistikarbetet.

Högskoleverket vill peka på att SCBs användning av tre olika dokumentationssystem kan leda till brist på överskådlighet för användare av statistik. Det bör övervägas om det är nödvändigt med tre olika dokumentationssystem för att beskriva en statistisk undersökning eller ett dataregister. Administrativ information och kvalitetsdeklarationer som i SCBs BaS-system behöver finnas liksom dokumentation av olika processteg motsvarande SCBDOK samt metadata om populationer och variabler liknande SCBs MetaPlus. Men nuvarande hantering i tre olika system försvårar statistik användares överblick kring en enskild statistisk undersökning. Alltför omfattande dokumentationskrav kan i stället få motsatt effekt.

Högskoleverket vill liksom Sundgren framhålla vikten av att dokumentera tidsseriebrott och att, om resurserna så medger, i större utsträckning dokumentera statistiken på engelska.

Vilka krav bör ställas på dokumentation av statistiken?

Enligt Högskoleverkets uppfattning bör det finnas så utförlig dokumentation av officiell statistik att det är möjligt att förstå hur en viss undersökning genomförts och information om de ingående variablerna. I rapporten anges ett antal behov och krav som dokumentation av den officiella statistiken borde tillgodose (s. 4). Det är krav och behov som Högskoleverket principiellt kan instämma i, men de beskriver en ideal

situation för dokumentationen. Det är inte heller självklart hur dokumentationen för att uppfylla dessa behov och krav ska utformas, eller att SCBs nuvarande dokumentationssystem ska utgöra normen. Att fastställa en gemensam generell kravnivå för all officiell statistik utifrån SCBs dokumentationssystem anser Högskoleverket därför vara tveksamt med hänsyn till statistikprodukternas olika innehåll och komplexitet.

Det är ytterst ovanligt att Högskoleverket (och vår uppdragstagare SCB) får synpunkter på brister i nuvarande dokumentation av statistiken för högskoleväsendet. Nuvarande regelverk samt de allmänna råd som lämnas av Rådet för den officiella statistiken (ROS) är enligt Högskoleverkets bedömning tillsammans tillräckliga. En miniminivå för dokumentationen bör, om så bedöms nödvändigt, förtydligas i ROS allmänna råd utan generella krav på att vissa dokumentationssystem ska användas.

Högskoleverket har i de egna statistikprodukterna identifierat viss otillräcklig dokumentation och avser därför att göra en detaljerad genomgång av dessa ur detta perspektiv och om andra kvalitetsrelaterade frågor. Att höja ambitionsnivån därutöver är inte en första prioritet med hänsyn till de resurser som finns disponibla för statistikarbetet. Det är främst angeläget att resurser avsätts för att utveckla statistikens kvalitet så länge dokumentationen tillgodoser användarnas behov och regelverkets grundläggande krav.

Finns det lämpliga funktioner för uppföljning av efterlevnaden av dokumentationskraven?

Huvuddelen av den officiella statistiken om högskoleväsendet produceras av SCB på Högskoleverkets uppdrag. Det innebär att den också i stor utsträckning dokumenteras i SCBs system. Högskoleverket ser det därför inte som vare sig nödvändigt eller realistiskt att skapa ett fristående tillsynssystem kring dokumentationen av officiell statistik.

En mer rimlig åtgärd om dokumentationsnivån generellt bedöms som alarmerande dålig är att ge ROS tydligare mandat och resurser att närmare följa upp dokumentationen inom olika statistikområden samt att vid behov bidra med utvecklingsinsatser.

Beslut att fastställa detta yttrande har tagits av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av biträdande avdelningschefen Carin Callerholm i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Annika Pontén.

Lars Haikola

Carin Callerholm